

K O M U N I K A T
Z B A D A Ń

Warszawa, wrzesień 2010

www.cbos.pl ● sekretariat@cbos.pl

BS/131/2010

**OCENY WSPÓŁPRACY W KOALICJI
RZĄDOWEJ PO-PSL**

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku
4 lutego 2010 roku

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Żurawia 4a, 00-503 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

Co jakiś czas do opinii publicznej docierają informacje o sporach w koalicji PO-PSL. Ostatnio takim punktem spornym była m.in. podwyżka stawek podatku VAT. Współpraca koalicyjna między PO i PSL, choć niepozbawiona wewnętrznych napięć, przebiega jednak dość spokojnie, zwłaszcza na tle tego, jak układały się relacje w poprzednich koalicjach. Dotychczas tylko jedna koalicja rządowa, tworzona przez SLD i PSL w latach 1993 – 1997, przetrwała do końca kadencji parlamentu, choć w tym czasie dwukrotnie zmieniał się premier i niektórzy ministrowie. Obecny rząd ma więc szansę zapisać się w historii jako pierwszy po 1989 roku rząd koalicyjny, który sprawował władzę pełną kadencję. O to, jak Polacy postrzegają funkcjonowanie rządzącej koalicji, spytaliśmy w naszym ostatnim badaniu¹.

OPINIE O SPÓJNOŚCI PROGRAMOWEJ PARTII KOALICYJNYCH

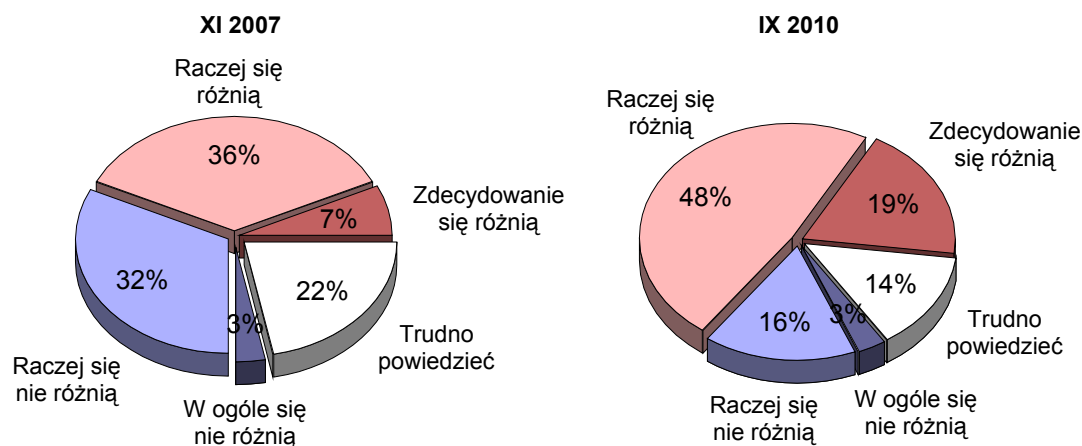
Koalicja PO-PSL była jedną z najlepiej przyjętych przez społeczeństwo koalicji rządowych III Rzeczypospolitej. Wprawdzie już w momencie zawarcia porozumienia o jej utworzeniu dużo osób zdawało sobie sprawę z różnic programowych między obiema partiami, jednak były one mniej widoczne niż w przypadku wcześniejszych koalicji, poczynając od rządu AWS-UW, a skończywszy na koalicji z udziałem PiS, Samoobrony i LPR. Sprawny i bezkonfliktowy przebieg procesu tworzenia koalicji i formowania gabinetu rządowego sprawił, że kwestie spójności programowej zeszły na dalszy plan. Trzy lata sprawowania władzy pozwoliły na uwypuklenie różnic programowych między PO i PSL. O ile tuż po powołaniu do życia obecnej koalicji rozbieżności w programach obu partii dostrzegało 43% ankietowanych², o tyle obecnie zauważa je już dwie trzecie (67%). Większych różnic programowych między oboma ugrupowaniami nie widzi mniej niż co piąty respondent (19% wobec 35% przed trzema laty).

---

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (244) przeprowadzono w dniach 2 – 8 września 2010 roku na liczącej 1041 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

² Zob. komunikat CBOS „Opinie o nowej koalicji rządowej PO-PSL”, grudzień 2007.

RYS. 1. CZY, PANA(I) ZDANIEM, PARTIE TWORZĄCE OBECNĄ KOALICJĘ RZĄDOWĄ RÓŻNIĄ SIĘ W SWOICH POGLĄDACH NA NAJWAŻNIEJSZE SPRAWY KRAJU CZY TEŻ NIE?

Rozbieżności programowe między koalicjantami dostrzegają badani ze wszystkich grup społeczno-demograficznych oraz zwolennicy najważniejszych partii politycznych. Są one zauważalne nie tylko dla ankietowanych śledzących uważnie, to co się dzieje w polityce, ale także dla osób mniej zainteresowanych tą sferą.

OCENA WSPÓLPRACY MIĘDZY PO I PSL

Opinie na temat tego, jak układa się współpraca między PO i PSL, są podzielone. Mimo widocznych różnic programowych między obiema partiami, ich współdziałanie nieco więcej osób ocenia pozytywnie (40%) niż negatywnie (37%). Choć obecnie oceny stosunków w koalicji nie są tak dobre jak na początku jej funkcjonowania, w ciągu ostatnich dwóch lat niewiele się zmieniły.

Tabela 1

Jak Pan(i) ocenia, czy współpraca między PO i PSL w ramach wspólnej koalicji rządowej układa się:	Wskazania respondentów według terminów badań				
	XI 2007*	II 2008	X 2008	X 2009	IX 2010
	w procentach				
– bardzo dobrze	4	8	4	3	1
– raczej dobrze	57	49	36	42	39
– raczej źle	14	18	36	33	33
– bardzo źle	1	5	9	5	4
Trudno powiedzieć	24	20	16	17	23

* W roku 2007 odpowiedni fragment pytania brzmiał: „będzie się układała”

W grupach społeczno-zawodowych funkcjonowanie koalicji PO-PSL najlepiej postrzegają osoby dobrze wykształcone i, co za tym idzie, stosunkowo dobrze sytuowane. Wynika to z większego niż przeciętnie ich zainteresowania polityką. Badani uważnie śledzący wydarzenia polityczne zdecydowanie częściej niż deklarujący co najwyżej średnie zainteresowanie polityką uważają, że partie obecnej koalicji dobrze ze sobą współdziałają.

Tabela 2

Zainteresowanie polityką	Jak Pan(i) ocenia, czy współpraca między PO i PSL w ramach wspólnej koalicji rządowej układa się:		
	dobrze	źle	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Duże	61	32	7
Średnie	44	43	13
Niewielkie	27	40	33
Żadne	21	21	58

Opinie w tej kwestii są zróżnicowane w elektoratach partyjnych. Ze współpracy ugrupowań tworzących koalicję rządową zadowoleni są przede wszystkim zwolennicy PO. Sympatycy PSL są bardziej ostrożni w opiniach, choć i wśród nich przeważają oceny pozytywne. W elektoratach partii opozycyjnych nieco częstsze jest przekonanie, że współpraca między PO i PSL źle się układa.

Tabela 3

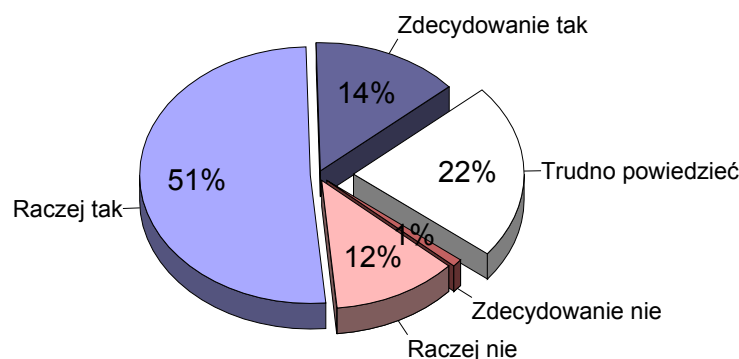
Potencjalne elektoraty partyjne	Jak Pan(i) ocenia, czy współpraca między PO i PSL w ramach wspólnej koalicji rządowej układa się:		
	dobrze	źle	Trudno powiedzieć
	w procentach		
PO	61	28	11
SLD	43	47	10
PSL*	37	27	36
PiS	35	48	16

* Dane dotyczące zwolenników PSL należy traktować ostrożnie ze względu na ich niewielką liczebność w badanej próbie

OCENA TRWAŁOŚCI KOALICJI

Stabilność układu rządowego sprawia, że w ocenie społecznej rokowania co do dalszej współpracy PO i PSL są na ogół dobre. Większość badanych (65%) przewiduje, że rządząca koalicja utrzyma się do końca obecnej kadencji parlamentu. Wątpliwości co do tego ma 13% ankietowanych.

RYS. 2. JAK PAN(I) SĄDZI, CZY KOALICJA PO-PSL UTRZYMA SIĘ DO KOŃCA OBECNEJ KADENCJI SEJMU, TJ. DO JESIENI 2011 ROKU?

Opinia, że rządząca obecnie koalicja jest niezagrażona i przetrwa do końca kadencji, dominuje we wszystkich grupach społeczno-demograficznych, w elektoratach partii rządzących, jak również wśród zwolenników ugrupowań opozycyjnych.

W trwałość obecnej koalicji wierzą, co oczywiste, osoby mające dobrą opinię o współpracy między PO i PSL, ale przekonanie takie wyraża także, co mniej oczywiste, większość respondentów negatywnie oceniających tę współpracę.

Tabela 4

Jak Pan(i) ocenia, czy współpraca między PO i PSL w ramach wspólnej koalicji rządowej układa się:	Jak Pan(i) sądzi, czy koalicja PO-PSL utrzyma się do końca obecnej kadencji Sejmu, tj. do jesieni 2011 roku?		
	Tak	Nie	Trudno powiedzieć
	w procentach		
– dobrze	88	5	7
– źle	58	25	17
Trudno powiedzieć	35	7	58

Polacy dość dobrze oceniają funkcjonowanie obecnej koalicji rządowej. Mimo widocznych różnic programowych i – niekiedy – napięć między koalicjantami przewidują, że utrzyma się ona do końca obecnej kadencji parlamentu. Względnie dobre oceny współpracy między PO i PSL są niewątpliwie jednym z czynników sprzyjających utrzymywaniu się w społeczeństwie dość znacznego poparcia dla gabinetu Donalda Tuska.

Opracowała
Beata ROGUSKA

A N E K S

Tabela 1

		Czy, Pana(i) zdaniem, partie tworzące obecną koalicję rządową różnią się w swoich poglądach na najważniejsze sprawy kraju czy też nie?			Liczba osób
		Różnią się	Nie różnią się	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		67	19	14	1041
Płeć	Mężczyźni	70	21	9	496
	Kobiety	63	17	19	545
Wiek	18-24 lata	64	21	14	142
	25-34	74	12	14	184
	35-44	63	20	17	157
	45-54	68	22	9	169
	55-64	67	22	11	194
	65 lat i więcej	62	17	21	195
Miejsce zamieszkania	Wieś	64	18	19	405
	Miasto do 20 tys.	60	28	12	143
	20-100 tys.	72	16	12	197
	101-500 tys.	63	22	15	162
	501 tys. i więcej mieszk.	80	15	5	134
Wykształcenie	Podstawowe	56	16	28	272
	Zasadnicze zawodowe	69	20	11	268
	Średnie	71	19	10	348
	Wyższe	72	24	4	153
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	62	33	4	72
	Średni personel, technicy	79	16	5	40
	Pracownicy adm.-biurowi	72	15	13	68
	Pracownicy usług	72	11	17	76
	Robotnicy wykwalifikowani	66	22	13	126
	Robotnicy niewykwalifik.	59	19	22	64
	Rolnicy	68	15	16	55
Pracujący na własny rach.	77	19	5	37	
Bierni zawodowo	Renciści	63	16	21	75
	Emeryci	67	17	15	239
	Uczniowie i studenci	67	25	8	82
	Bezrobotni	56	19	25	58
	Gospodynie domowe i inni	60	19	21	50
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	66	23	11	117
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	71	19	10	89
	sekt. pryw. poza rolnict.	70	17	13	242
	prywatnym gosp. rolnym	66	20	14	54
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	68	16	16	184
	501-750	61	19	20	168
	751-1000	69	20	12	187
	1001-1500	71	19	10	152
	Powyżej 1500 zł	72	24	5	166
Ocena własnych war. mater.	Złe	58	16	25	165
	Średnie	66	19	15	431
	Dobre	70	20	10	445
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	59	23	18	50
	Raz w tygodniu	67	19	14	468
	1-2 razy w miesiącu	66	19	15	186
	Kilka razy w roku	66	18	16	244
	W ogóle nie uczestniczy	70	19	12	92
Poglądy polityczne	Lewica	71	23	6	172
	Centrum	71	19	10	326
	Prawica	71	22	7	325
	Trudno powiedzieć	49	11	39	217

Tabela 2

		Jak Pan(i) ocenia, czy współpraca między PO i PSL w ramach wspólnej koalicji rządowej układa się:			Liczba osób
		dobrze	źle	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		40	37	23	1039
Płeć	Mężczyźni	47	37	16	496
	Kobiety	33	38	29	544
Wiek	18-24 lata	42	27	30	141
	25-34	40	40	20	184
	35-44	43	34	24	157
	45-54	38	41	20	168
	55-64	43	40	17	194
	65 lat i więcej	35	38	27	195
Miejsce zamieszkania	Wieś	34	38	28	404
	Miasto do 20 tys.	48	33	19	143
	20-100 tys.	39	38	24	197
	101-500 tys.	43	36	21	162
	501 tys. i więcej mieszk.	50	40	10	133
Wykształcenie	Podstawowe	31	35	34	271
	Zasadnicze zawodowe	33	46	21	268
	Średnie	48	33	20	347
	Wyższe	51	37	12	153
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	57	28	16	72
	Średni personel, technicy	43	49	8	40
	Pracownicy adm.-biurowi	53	29	18	68
	Pracownicy usług	25	52	23	76
	Robotnicy wykwalifikowani	45	30	24	126
	Robotnicy niewykwalifik.	27	47	27	64
	Rolnicy	19	43	38	55
	Pracujący na własny rach.	44	35	21	37
Bierni zawodowo	Renciści	38	39	23	74
	Emeryci	41	38	21	239
	Uczniowie i studenci	48	31	21	82
	Bezrobotni	29	42	29	58
	Gospodynie domowe i inni	43	29	28	50
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	43	42	15	117
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	41	38	21	89
	sekt. prywat. poza rolnict.	42	36	22	242
	prywatnym gosp. rolnym	19	46	35	54
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	36	41	22	183
	501-750	34	32	34	168
	751-1000	40	41	19	187
	1001-1500	42	39	18	151
	Powyżej 1500 zł	55	35	11	166
Ocena własnych war. mater.	Źłe	27	40	33	164
	Średnie	40	38	22	430
	Dobre	45	35	20	445
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	27	44	29	50
	Raz w tygodniu	40	38	22	468
	1-2 razy w miesiącu	47	32	21	185
	Kilka razy w roku	37	38	25	244
	W ogóle nie uczestniczy	38	42	20	92
Poglądy polityczne	Lewica	46	41	13	172
	Centrum	44	39	17	326
	Prawica	44	39	17	325
	Trudno powiedzieć	23	30	48	216

Tabela 3

		Jak Pan(i) sądzi, czy koalicja PO-PSL utrzyma się do końca obecnej kadencji Sejmu, tj. do jesieni 2011 roku?			Liczba osób
		Tak	Nie	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		65	13	23	1039
Płeć	Mężczyźni	73	10	17	494
	Kobiety	58	15	27	545
Wiek	18-24 lata	61	16	24	142
	25-34	67	16	18	184
	35-44	67	13	20	157
	45-54	65	11	24	167
	55-64	67	11	22	194
	65 lat i więcej	63	9	28	195
Miejsce zamieszkania	Wieś	60	14	26	403
	Miasto do 20 tys.	65	13	22	143
	20-100 tys.	64	11	26	197
	101-500 tys.	65	13	23	162
	501 tys. i więcej mieszk.	83	9	8	134
Wykształcenie	Podstawowe	47	13	41	272
	Zasadnicze zawodowe	64	14	23	266
	Średnie	74	12	14	348
	Wyższe	79	12	10	153
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	77	12	10	72
	Średni personel, technicy	84	13	3	40
	Pracownicy adm.-biurowi	73	9	18	68
	Pracownicy usług	57	18	24	76
	Robotnicy wykwalifikowani	64	7	30	126
	Robotnicy niewykwalifik.	50	18	32	64
	Rolnicy	49	21	30	53
	Pracujący na własny rach.	86	8	6	37
Bierni zawodowo	Renciści	66	11	23	75
	Emeryci	68	10	23	239
	Uczniowie i studenci	68	18	14	82
	Bezrobotni	51	17	32	58
	Gospodynie domowe i inni	54	12	34	50
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	75	9	16	117
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	63	17	21	89
	sekt. pryw. poza rolnict.	66	14	20	242
	prywatnym gosp. rolnym	54	22	24	53
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	58	21	22	184
	501-750	54	11	36	166
	751-1000	70	10	20	187
	1001-1500	69	12	19	152
	Powyżej 1500 zł	84	7	9	166
Ocena własnych war. mater.	Złe	60	9	31	165
	Średnie	61	14	24	431
	Dobre	70	12	17	443
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	58	14	28	50
	Raz w tygodniu	64	14	22	466
	1-2 razy w miesiącu	70	11	19	186
	Kilka razy w roku	62	12	25	244
	W ogóle nie uczestniczy	68	10	22	92
Poglądy polityczne	Lewica	73	11	16	172
	Centrum	68	14	18	326
	Prawica	74	12	14	325
	Trudno powiedzieć	41	13	46	215